

om at udføre et enkelt saadant Stykke Kunstværk. Mellem Mester og Svend var der et godt Forhold, og der herskede mellem dem og hos dem den samme Arbejdsglæde; der var ikke nogen stor Standforskel; selv om Mesteren vel ogsaa den Gang satte Pris paa at leve og leve godt, var der ikke saa megen Forskel paa Svende- og Mesterkaar, at det mærkedes stort i det daglige Liv. Der var intet Arbejderspørgsmaal, der var intet Verdensmarked, hvor der skulde konkurreres, der var ingen Aktionærer og ingen Direktør, der skulde leve højt paa Bedriften, og den Profit, Mesteren skulde have, var snart indtjent. Svenden havde selv Udsigt til en Gang at blive Mester, og det, at Mesteren en Gang kunde blive Kollega med sin nuværende Svend, maatte naturligvis til en vis Grad udviske Standforskellen.

Det er den ene Side af Medaillen; Reversen er maaske ikke saa tiltrækkende. Kultur var det slet bevendt med, Oplysning var der ingen af; at læse blev nærmest betragtet som en Forbrydelse, og udover det daglige Arbejde var Mester og Svend i Regelen lige kloge. Den Maade, hvorpaa den eventuelle Fritid tilbragtes, vilde neppe virke tiltrækkende paa Nutidens Mennesker. Man foretrak at gaa rundt og nusle i Arbejdstøjet hele Døgnet rundt, baade Hellig og Søgn, selv om der ikke var noget at bestille. Et tidligere æret Medlem af dette Ting, Malermester Christian Jensen, som i sin Tid repræsenterede Christianshavn, skildrede det paa en ret drastisk Maade; det var under Behandlingen af Helligdagsloven i 80'erne, da han sagde, at man gik hver Dag rundt i Arbejdstøjet og pillede med noget, og hvis der saa kom en Bekendt og skulde have en Genstand strøget, var det jo saa rart, sagde Malermester Jensen, at den kunde blive strøget med det samme, saa at vedkommende kunde faa den med hjem. Disse idylliske Tilstande fra Malermester Jensens Tid er jo for længst forsvundet; den moderne Maskinteknik og Storindustri har gjort Kaal paa dem; der er ikke mere Tid til at gaa og nusle Dagen igennem og saa arbejde en Gang imellem, naar en Bekendt skal have strøget en Genstand. Maskinerne skal passes og selv dér, hvor Maskinerne ikke selv bestemmer Farten, vil den mindste Efterladenhed og Sløvhed kunne mærkes. Et tidligere Medlem af Tinget skildrede en Gang, hvorledes 16—20 Mennesker beskæftiges f. Eks. med at sammensætte en Laas, hver enkelt forarbejder en ganske lille Del alene. Eller naar en Støvlehæl skal laves: En samler Flikkerne, en kommer dem i Maskinen, naar de skal presses, en fræser

Hælen o. s. v., der er 30—40 Mennesker om at lave en Støvle, hver sin ganske lille Del. Det er, som enhver kan se, et sløvende og aandsfattigt Arbejde, som ikke levner den Arbejdsglæde hos Udøveren, som nu en Gang er Betingelsen for at udholde Arbejdet i længere Tid. Mange mente den Gang, at det var ganske specielle Eksempler, som ikke kunde danne nogen Regel. Men Udviklingen, som den er foregaaet siden da, beviser, at disse Eksempler ikke var Undtagelser, men tværtimod Begyndelsen til en Udvikling, som i Løbet af faa Aar har bragt os paa Højde med hele den øvrige Verden. Man kan betragte en Virksomhed som Burmeister & Wain med dens Tusinder af Arbejdere. Dygtighed, Paalidelighed og Paapasselighed forlanges der, men Arbejdet er specialiseret ud, og Arbejdstempoet er bragt op til det yderste, nu er der ikke noget, som hedder at nusle rundt som hos Malermester Christian Jensen i gamle Dage, hvert Sekund tages i Agt, ja, selv en saa menneskelig Ting, som at en Arbejder skal for sig selv, er udmaalt i faa Minutter daglig, som ikke maa overskrides, ellers maa han søge sig andet Arbejde.

Ude paa Roskilde Landevej ligger en Fabrik, som udelukkende fabrikkerer Støvsugere og Motorcykler. Jeg har en Gang haft Lejlighed til at se den, det var ikke i den bedste Tid, men mindst 100 Arbejdere var beskæftiget med at fabrikere Delene til en Motorcykle. Jeg tør paastaa, at ikke et eneste Medlem af dette Ting, hvad enten han er fra By eller fra Land, vil misunde de Arbejdere, som virker her og „kun“ i 8 Timer daglig uafbrudt foretager et Par forskellige Greb, men i hurtigt Tempo og ingenlunde uden at skulle lægge Kræfterne i. En Gaardmand, en Husmand, en handlende, en Direktør, eller hvad han nu er, som er her inde, faar lettere en 12 eller maaske 14 Timers Arbejdsdag til at gaa i sin egen Bedrift, end denne Maskinens Træl i fremmed Sold kan faa 8 Timer til at gaa. Resultatet for disse Firmaer ser man: Burmeister & Wains Skibe og Nimbus' Støvsugere og Motorcykler er kendte og skattede Verden over og lever i høj Grad paa det udenlandske Verdensmarked. Og som Forholdene er for disse Varer, er de for mangfoldige andre, de danske Produkter ligger ingenlunde under paa Verdensmarkedet, hvis blot de faar Lov til at konkurrere, hvis de ikke af andre Grunde hemmes i at blive solgt derude.

Denne Arbejdsdeling gælder ikke alene for Storindustrien, den er ogsaa kommet